

Jämten har, enligt Wikipedia i april 2022, "utkommit sedan 1906, och är därmed en av Sveriges äldsta hembyggsböcker. Den utgavs de första åren privat av de jämtska hembygds pionjärerna Erik "Äcke" Olsson och Anders Backman, men utges sedan år 1913 av Jämtlands läns museum i Östersund. Innehållet består huvudsakligen av artiklar om kulturhistoria, lokalhistoria, konst och natur med anknytning till Jämtland och Härjedalen, och många av årsböckerna har ett tema. Jämten innehåller många bilder och populärartiklar, och blev förmodligen förebild för många av de årsböcker som senare började utges av museer och hembygdsorganisationer i övriga Sverige."

Gode vännen Matts R erbjöd mig att överta de exemplar han samlat. En vänlig gest och en för mig god investering som kommer till nytta när jag behöver läsa på om Jämtland och Härjedalen. Föga anade jag när boktraven konkades hem att jag har en avlägsen släktkoppling till en av initiativtagarna. Jag kom honom på spåren en dag när det var för kallt att klyva ved. Istället valde jag att, med underlag av tabeller i Axel Grindes "Släkter i Rätan 1695 – 1900", täta släktväven. Det är alltid en intressant utmaning att leta livshistorien för dem som Axel **inte** anger en fortsättning för.

Tabell 189.		
Corporal Göran Modig	d. 1789 /6	Avled i Göteborg. se tab. 126. Omgift se tab. 199, och 235.
g. 1786 20/1 med Hiertru Kielsdotter från Böle		
	f. 1759 4/5 d. 1828 21/5	
Barn.		
Anders	f. 1786 29/5	

Tabell 199.		
Bonden Pehr Andersson, Brynjelhögen 2. Rätan.		se tab. 111. d. af inflammation. se tab. 189. omgift se tab. 235.
f. 1757 29/1 d. 1799 31/3		
g. 1791 8/1 med Ankan Hiertru Kielsdotter, Böle.		
	f. 1759 4/5	
Barn.		
Anders	f. 1791 25/5	g. 1817 7/4
Göran	f. 1792 26/9	g. 1819 12/4
Brita	f. 1794 21/3	g. 1817 16/3
Cherstin	f. 1795 1/7	g. 1826 5/2
Kiel	f. 1797 24/9	d. 1799 21/7
Pehr	f. 1799 26/8	g. 1824 21/3

Tabell 235.		
Torparen Olof Sunvisson, Hvitvattskrogen Rätan.		se tab. 139. Köpte år 1823 Hvitvattskrogen av Anders Olsson. se tab. 199. d. i vattusot. Fam. bosatt i Brynjelhögen till 1823. se tab. 336 och 337. se tab. 335.
f. 1775 12/5 d. 1853 27/1		
Hustru i 1:sta äktenskapet 1801 6/4		
Änkan Hiertru Kielsdotter från Brynjelhögen.		
	f. 1759 4/5 d. 1829 21/5	
Barn.		
Sunvis	f. 1803 19/8	g. 2 ggr.
Olof	f. 1805 20/2	g. 1827 1/4

Gertrud Kjellsdotters farfars farfar är Gussom Kjellsson (ca 1620 – 1703). Mannen vars gener, enligt kyrkböckerna, torde återfinnas hos det stora flertalet av oss som har sitt ursprung i Rätans socken södra byar. Gertrud bidrar tillsammans med tre äkta män att tidigt i Gussorms släkträd bredda väven med sammanlagt nio barn. Axel Grinde redovisar i sina tabeller spår och fortsatt liv för åtta av dem.

Jag tycker mig kunna komplettera bilden och ange var den förstfödde tar vägen. Anders flyttar till sin far Görans hemsocken Oviken och där gifter han sig 1823 med Elin Nilsson från Galhammar i Bergs socken. Paret slår sig ner i byn Häggen och Anders följer i sin fars fotspår och är fältjägare under 30 år med soldatnamnet Hägglund. Han deltar i 1814 års krig mellan Sverige och Norge. Knappt tio år efter den insatsen föds deras första av tre döttrar. Efter Gertrud kommer Kerstin 1825 och till sist Anna 1828.

Den yngsta dottern Anna förlorar sin man urmakaren från Norderö och två barn mellan 1873 och 1878. Självt avlider hon på Björkbacka i Östersund 1903.

Det är mellandottern Kerstin som är mor till Anders Backman. Far är fältjägaren under nästan 34 år Olof Andersson från Önsta i Oviken. Wikipedia meddelar, i april 2022, bland annat följande om honom: *"Anders Backman, född 22 juni 1858 i Önsta, Ovikens socken, Jämtland, död 15 december 1922 i Kövra, Myssjö socken, Jämtland, var en svensk författare som skrev på bland annat jämtska. Pseudonym: Anders Jämte. Backman utbildade sig till folkskollärare och hade först en tjänst i Myssjö socken från 1875 men bosatte sig sedan i Kövra. När han ett tiotal år senare anslöt sig till en baptistförsamling framtog myndigheterna honom lärartjänsten och han verkade sedan på heltid som predikant i församlingen. Backman skrev flera böcker, bland annat Jämtmålsberättelser som utkom år 1892. Upplevelser från hans tid som evangelist i trakterna omkring Ljusnedal ligger bakom boken Ljusnedals-Jakko, som handlar om en sameynglings sorgliga öde under den då hårda striden mellan renskötande samer och främst bruksägaren William Farup på Ljusnedals bruk. Boken uppmärksammades även internationellt, och översattes till flera språk som ett inlägg i frågan om behandlingen av urbefolkningar. Tillsammans med en annan pionjär för skriven jämtska, Erik "Äcke" Olsson, startade han årskriften Jämten år 1906. Den utges fortfarande, men numera av Jamtli – Jämtlands läns museum. År 1919 överlämnade Backman sin ordlista över myssjömålet till Carolina Rediviva i Uppsala."*

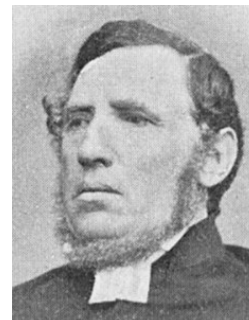
Porträttet är hämtat från, och en längre artikel om Anders Backman finns att läsa på, <https://sok.riksarkivet.se/sbl/artikel/18964>, svenskt biografiskt lexikon (art av H. Geijer.).

Jag kompletterar Wikipedia och Riksarkivets artiklar med ytterligare lite information. I sitt första äktenskap med Hedeboördiga Marta Jonsdotter föds i Hede dottern Kristina Sofia 1891. Det uppges vara barnsängsfeber som ändrar Martas liv 21 dagar senare. Anders hustru i andra äktenskapet är Anna Margareta Elisabet Bergvall. Jag är inte överens med Riksarkivets artikelförfattare om tidpunkten för vigseln. Den sker enligt lysnings- och vigselboken för Myssjö socken på dagen 10 år tidigare den 14 november 1894. Anna Margareta Elisabet har kopplingar till både Myssjö och Hede socken. Hennes mormors mormor Margareta är dotter till rustmästare Göran Oldberg i Myssjö där hon föds 1731.

Hennes före detta svärfar Johan Israel Näslund föddes den 26 maj i Vemdalen i dåvarande Hede socken. Mellan augusti 1877 och juli 1894 var hon gift med hans son Karl Herman Israel Näslund. De får under denna tid två barn varav Johan Haqvin flyttar med sin mor till Myssjö. Han etablerar sig i socknen med hustru från Jokkmokk får två barn och avlider i Kövra 1962.

Anders enda barn dottern Kristina Sofia gifter sig aldrig och går barnlös ur tiden den 7 januari 1979 då bosatt på äldreboendet Dalsätra i Myrviken.

Det återstår att redogöra för Anders moster Gertrud. Det är två, kanske tre, av hennes barnbarn som i volym för Anders Hägglunds gener vidare. Det är inte utforskat i vilken utsträckning det finns några ättlingar i Nordamerika. En av Gertruds söner har en särskild koppling till

Nederhögen i Rätans socken. Anders Backmans snart tjuugoårige kusin Anders Jönsson städslas den 26 februari 1873 som dräng hos Olof Persson på Framgården. Han återvänder till Oviken den 31 mars 1882 där han fortsätter som dräng hos sin syster. Han gifter sig 1894 och dör barnlös 1925. Varför är Anders Jönsson dräng i nio år hos just Olof Persson? Jag tror att det var så enkelt att Gertrud Kjellsdotters efterkommande höll kontakt. Olof Persson är ett av flera barnbarn till Gertrud Kjellsdotter.

Ett av Olof Perssons barnbarn är Nils Sundkvist. Han och Axel Grinde är de två som lagt ner stor möda på att berätta om Rätans socken. Utan deras insatser skulle jag med största säkerhet inte rota runt i mina rötter och skriva mina berättelser. Nils samlade sina minnen och efterforskningar i boken *"Boplatser och människor i sörbyarna i Rätan"*. För mig en skrift som är minst lika viktig som **Jämten** när det gäller att lära om och förstå sina anor. Jag undrar om Nils hade kunskap om att han fick sina fyra artiklar publicerade i den årsbok hans släkting var med och startade? Nils mor Kristina är tremänning med Anders Backman. Jag kan berätta att jag är ett av ett mycket stort antal barnbarns barnbarns barnbarn till Gertrud Kjellsdotter.

Nils Sundkvist (1910 – 1995) artiklar i **Jämten** finns publicerade enligt nedan. På bilden ovan poserar Nils vid den minnestavla i Klaxåsen som placerats i närheten av den plats där det antas att Rätan socknens första kyrka en gång stått.

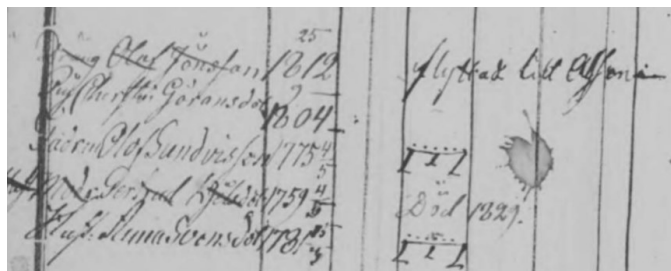
- 1977 Minnen från Baltzarfejden
- 1979 Sägner om Klaxåsens kyrka
- 1988 De fyra jätteasparna i Nederhögen
- 1992 Kullen Högen

Gertrud Kjellsdotters barnbarns barn Nils Andersson (1860 – 1942) från Nederhögen fick även han fyra artiklar publicerade i **Jämten**. Han gjorde som Anders Backman och anslöt sig till baptisterna efter att i oktober 1889 ha flyttat till Östersund. Axel Grinde anger att han utvandrade till "Amerika" vilket jag anser vara en tveksam uppgift. År 1911 flyttar han från Östersund till Ringarum i Östergötland och därifrån 1925 vidare till Västerhaninge söder om Stockholm. Under pseudonymen Nisse på Mon finns följande att läsa:

- 1927 Några barndomsminnen
- 1935 Barndomsminnen
- 1936 Några minnesteckningar om målarekrådet i Östersund på 1880-talet
- 1939 Minnen och intryck från en hembygdsresa

Anders Backman skrev under pseudonymen Anders Jämte 15 artiklar från de två första 1906 *Drottningminne, Jämtlands enda fideikommiss* och *Slarf-striden* till 1922 års *Märta Bertilsson och hennes hem*.

Om berättarnas "urmoder" Gertruds egna färdigheter får vi inget veta eftersom tidigast tillgängliga husförhörslängd i Rätan inte meddelar annat än att hon dog 1829. Sista maken Olof verkar ha haft väl goda utförsgåvor, så ock hennes efterträdare Anna Svensdotter.

Helge Larsson (1922 – 2007) från Knätten i Vitvattnet har *inte* publicerats i **Jämten**. Han forskade, skrev och gav ut resultatet i den omfattningsrika boken "Släktträdet" från 2002. Även han är släkt med Gertrud eftersom Gussorm Kjellsson är hans mormors morfars farfars morfars morfar. Vilka ytterligare berättare från Rätans socken har i skrift berättat om sin hembygd?